

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING,
MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Visienota: internationaal beurzenprogramma

Samenvatting:

Het regeerakkoord 2019-2024 maakt melding van het feit dat “op innovatief vlak de minister (*bevoegd voor Buitenlands Beleid*) een nieuw programma opzet, in afstemming met de VLIR, waarin jaarlijks de beste studenten een verlenging van hun academische carrière kunnen doen, bij de beste universiteiten ter wereld, om te kunnen excelleren. Als kenniseconomie en innovatiemotor bouwt Vlaanderen op die manier een netwerk op met de belangrijkste kenniscentra ter wereld”. Voorliggende visienota geeft duiding bij de concretisering van deze ambitie.

1. INHOUD

Visie

De Beleidsnota 2019-2024 voor Buitenlands Beleid en Ontwikkelingssamenwerking benadrukt de **noodzaak om Vlaanderen sterk en coherent te profileren in het buitenland** (strategische doelstelling 7). Om de zichtbaarheid en slagkracht van Vlaanderen als “**State of the Art**” internationaal te versterken, wordt er ingezet op verschillende aspecten van Vlaanderens identiteit: Vlaanderen als handelsnatie, als maritieme natie, en als centrum van cultuur, erfgoed, en innovatie. Om Vlaanderen als **innovatieve topregio** nog meer op de kaart te zetten, wordt er een nieuw beurzenprogramma opgezet waarin jaarlijks de beste studenten een kans krijgen om hun academisch traject met een jaar te verlengen aan de in hun vakgebied beste universiteiten in de wereld.

Door het genereren van een **internationaal netwerk van Vlaamse topstudenten en -alumni**, wil dit beurzenprogramma bijdragen tot het **nog meer op de kaart zetten van Vlaanderen als innovatieve topregio**, en tot het verder versterken van de **zichtbaarheid en slagkracht van Vlaanderen in het buitenland**.

Mede door hun excellente vorming en de interculturele kennis, competenties en inzichten die de leden van dit internationaal netwerk hebben opgebouwd tijdens hun studies in het buitenland, zullen deze studenten en alumni een **positieve impact maken op de maatschappij waarin zij actief zijn – in Vlaanderen of daarbuiten**.

Het **beurzenprogramma onderscheidt zich** binnen het huidige uitgebreide landschap aan beurzenprogramma's voor uitgaande mobiliteit, op verschillende vlakken: de specifieke doelgroep, de omvang van de beurs, de focus op excellentie aan de beste kenniscentra, het netwerkaspect, etc.

Dit beurzenprogramma moet bovendien **bijdragen tot een extra instrument van buitenlands beleid**, aanvullend aan de officiële diplomatieke netwerken vanuit het Departement BUZA, Flanders Investment & Trade en Toerisme Vlaanderen. Om deze doelstellingen te behalen, werd gekozen om het beurzenprogramma te laten beheren en uitvoeren door het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.

Missie

Om dit toekomstbeeld te realiseren, streeft het beurzenprogramma ernaar om een **selecte groep van uitzonderlijk talentvolle studenten** de kans te bieden om hun **academische studies met één jaar te verlengen** aan de voor hun vakgebied **beste kenniscentra ter wereld**.

De **kost van dergelijke studies** aan de beste kenniscentra ter wereld vormt vaak een **barrière**. Het **beurzenprogramma wil deze barrière wegnemen** om de meest talentvolle Vlaamse studenten de kans te bieden te excelleren in hun vakgebied.

Doelstellingen

Het beurzenprogramma streeft ernaar om:

- De **monetaire barrière weg te nemen** die in veel gevallen studies aan de beste kennisinstellingen ter wereld belemmert, en dit voor zoveel mogelijk uitzonderlijk talentvolle Vlaamse studenten;
- Een **internationaal netwerk** van talentvolle Vlaamse studenten en alumni ontwikkelen, en dit in verschillende vakgebieden;
- Het **imago van Vlaanderen in het buitenland verder versterken** via dit netwerk en via de impact die de leden van dit netwerk hebben op de maatschappij waarin zij actief zijn.

DNA van het programma

Het programma streeft ernaar toekomstige leiders, in verschillende vakgebieden, te ondersteunen en alle kansen te bieden. Een aantal aspecten spelen een centrale rol in de identiteit en cultuur van het programma:

- **Vlaams:** Het programma streeft ernaar om Vlaams talent alle kansen te bieden, en om een netwerk te creëren met elkaar en met de Vlaamse overheid.
- **Multidisciplinair:** Het programma streeft ernaar om breed toegankelijk te zijn, vanuit een brede waaier aan vakgebieden uit het hoger onderwijs (zowel uit de exacte als de humane wetenschappen, maar even goed uit audiovisuele, beeldende, muziek- en podiumkunsten), en om deze diversiteit ook zoveel mogelijk te vrijwaren in de weerhouden kandidaten.
- **Innovatie:** Het programma heeft als doel om te focussen op excellente studenten en kenniscentra die innovatie hoog in het vaandel dragen, om zo bij te dragen tot de ambitie van Vlaanderen om bij de meest innovatieve regio's van Europe te horen.
- **Leiderschap:** Het programma streeft ernaar om de toekomstige leiders van morgen te ondersteunen in het verder ontplooiën van hun competenties.
- **Eigenaarschap:** Eigenaarschap, ondernemerszin en betrokkenheid maken een belangrijk deel uit van de identiteit van het programma, en worden ook aangemoedigd bij kandidaten.
- **Impact:** Het programma wenst een positieve impact te creëren in en voor de maatschappij, en op de zichtbaarheid en slagkracht van Vlaanderen in het buitenland.

- **Netwerk:** Het programma wil maximaal inzetten op het actief uitbouwen van een wereldwijd netwerk, waar mogelijk verbonden aan de bestaande netwerken waar Vlamingen bij betrokken zijn.

Doelgroep

Het beurzenprogramma is gericht op **uitzonderlijk talentvolle Vlaamse studenten** die een masterdiploma hebben behaald aan een **onderwijsinstelling in Vlaanderen**. Het betreft hier studenten uit **verschillende vakgebieden**.

Studenten komen in aanmerking voor een beurs indien ze voldoen aan de volgende **voorwaarden**:

- Het **behaald hebben van een masterdiploma aan een Vlaamse hoger onderwijsinstelling**. Kandideren voor de beurs kan tot drie jaar na het behalen van het laatste masterdiploma, en vanaf twee jaar voor het academiejaar waarin buitenlandse opleiding gevolgd zou worden. Het diploma moet ten laatste behaald zijn op het moment van het vertrek naar de buitenlandse kennisinstelling waarvoor de beurs werd aangevraagd. De studie in het buitenland waarvoor deze beurs wordt aangevraagd, mag geen deel uitmaken van het curriculum van een Vlaamse opleiding;
- **Uitstekende studieresultaten** in het hoger onderwijs;
- **Leiderschapspotentieel en maatschappelijke verantwoordelijkheid** kunnen aantonen via een essay in het Nederlands;
- Het **voldoen aan de taalcriteria** die door de gekozen gastinstelling worden opgelegd¹. Het bewijsmateriaal hiervoor wordt ook met het beurzenprogramma gedeeld;
- Het **toegelaten zijn tot de opleiding** aan de onderwijsinstelling waarvoor de beurs wordt aangevraagd. Indien een weerhouden kandidaat op het moment van de toekenning van de beurs nog geen bewijs van toelating heeft, wordt de beurs onder voorbehoud toegekend. Indien de kandidaat niet wordt toegelaten tot de specifieke opleiding aan de instelling geduid in de aanvraag, vervalt de beurs.
- Het **correct en volledig invullen** in een **uitstekend niveau van het Nederlands** en tijdig indienen van de aanvraag voor deze beurs.

De criteria dienen **jaarlijks geëvalueerd, en indien nodig bijgesteld**, te worden, op basis van de ontvangen aanvragen en de succesvolle studenten.

Studenten kunnen slechts één keer deze beurs ontvangen.

Proces van de aanvragen

Het proces van de beursaanvragen dient glashelder te zijn – vanaf het moment van het indienen van de aanvragen (via een digitaal platform), het evalueren ervan, tot en met de toekenning van de beurzen. Het hieronder voorgestelde proces bestaat uit **drie fasen: ontvankelijkheid van de kandidatuur, evaluatie van de kandidatuur, en toekenning van de beurs**.

De ontvankelijk verklaarde kandidaturen worden geëvalueerd, met als doel het identificeren van die studenten die een beurs ontvangen, en een wachtlijst van kandidaat-ontvangers met volgorde.

---

¹ Afhankelijk van de gekozen opleiding en gastinstelling, kan het hierbij enkel om het Engels gaan, of om andere talen. De student dient het bewijsmateriaal voor te leggen dat hij/zij ook voorlegt in de applicatieprocedure voor de gastinstelling.

Deze **evaluatie** gebeurt als volgt:

- Het evalueren van de **schriftelijke aanvraag (preselectie)**²;
- De **± 30 voornaamste kandidaten worden, op basis van de preselectie uit de schriftelijke aanvragen, vervolgens uitgenodigd voor een interview met de jury.** Via het interview met de jury wordt gepolst in welke mate de kandidaat en diens drijfveren passen binnen de waarden en bestaansredenen van het beurzenprogramma. Het exacte aantal kandidaten dat wordt uitgenodigd voor een interview, kan variëren afhankelijk van het aantal ontvankelijke kandidaten en de preselectie.

Voor de **evaluatie van de schriftelijke aanvraag** wordt een lijst van **criteria** gebruikt om te concretiseren wat beoordeeld wordt. Deze eerste evaluatie of preselectie wordt verzorgd door een **onafhankelijke jury**. Deze jury bestaat minstens uit³:

- Twee *captains of society* met een achtergrond in de exacte wetenschappen;
- Twee *captains of society* met een achtergrond in de humane wetenschappen;
- Eén *captain of society* met een achtergrond in de audiovisuele en beeldende kunsten, of in de muziek en de podiumkunsten.

Bij de precieze samenstelling van de jury zal er tevens over gewaakt worden dat ook academische expertise voldoende aanwezig is.

Als lid van de jury staan deze personen mee in voor het **imago en de geloofwaardigheid van het programma**. Het is daarom van belang dat deze juryleden **zelf ook de waarden belichamen van het beurzenprogramma**, zoals dit van de kandidaten wordt verwacht. Het gaat hierbij idealiter dus om mensen die een actieve rol binnen de maatschappij opnemen of opgenomen hebben en op basis daarvan breed erkend worden als een *captain of society* – ook voorbij hun specifieke vakgebied. Op deze manier wordt gevrijwaard dat zij de kandidaten voldoende kunnen beoordelen rekening houdende met **al hun merites, en niet enkel met academische resultaten**.

Aanbod

Het beurzenprogramma biedt de geselecteerde studenten een financiële beurs aan voor een **opleiding van één jaar**, aan een van de **beste kenniscentra ter wereld binnen hun vakgebied**. Het programma voorziet een beurs afhankelijk van de locatie en opleiding. Het bedrag wordt bepaald rekening houdende met de opleiding en de onderwijsinstelling waar de student voor kandideert en de onderwijskosten daaraan verbonden (e.g., inschrijvingsgeld), de kosten voor huisvesting en levensonderhoud, en de kost van twee vlieg- of treintickets heen-en-terug vanuit Vlaanderen naar de bestemming.

Het exacte beursbedrag wordt voor elke opleiding van de lijst berekend volgens dezelfde formule.

De student is zelf verantwoordelijk voor het verzorgen van de toelatingsprocedure voor de onderwijsinstelling naar keuze, en voor het in orde brengen van eventuele visa en verzekeringen⁴.

De *duur van de studie in het buitenland* waarvoor deze beurs kan worden aangevraagd, is minimaal 10 en maximaal 18 maanden.

Voor welke opleidingen aan welke kenniscentra een beurs kan worden aangevraagd, wordt door het Departement Kanselarij & Buitenlandse Zaken gebundeld op een lijst. Het gaat hierbij om een exhaustieve, multidisciplinaire en dynamische lijst, waarop per kenniscentrum de opleidingen worden

---

² In het reglement dient voorzien te worden dat een preselectie slechts plaatsvindt vanaf een bepaald aantal kandidaturen. Het valt binnen de discretie van de beherende instantie om te bepalen of een preselectie wenselijk is.

³ Op termijn kan er, indien relevant, gewerkt worden met een bredere pool aan experts voor de jury. Tijdens de eerste fase rond ontvankelijkheid kan de beherende instantie dan de relevante experts aanstellen op basis van de ontvangen kandidaturen (het aantal en de vakgebieden).

⁴ Andere organisaties, in partnerschap met de beherende instantie, kunnen hier eventueel bij helpen.

geduid waarvoor een beurs kan worden aangevraagd. Bij de samenstelling van de lijst wordt er rekening gehouden met de excellentie van de opleidingen en kenniscentra, de prioriteiten van Vlaanderen inzake haar kenniseconomie, locaties waar wereldwijd al een Vlaamse vertegenwoordiging aanwezig is, en lokale veiligheidsaspecten, om de weerhouden studenten waar nodig voldoende te kunnen ondersteunen. Deze lijst kan jaarlijks worden onderzocht en indien nodig geüpdatet. De kandidaat staat zelf in voor het toegelaten worden tot de opleiding en instelling naar keuze.

Vooropgesteld resultaat

De *return on investment* van het programma zit in het **investeren in Vlaams toptalent** dat nadien een belangrijke meerwaarde voor de Vlaamse samenleving kan bieden, hetzij door in Vlaanderen belangrijke leidinggevende en/of maatschappelijk waardevolle rollen op te nemen, hetzij door in het buitenland verder door te groeien en Vlaanderen aldus sterker op de kaart te zetten. Tegelijk **bouwen we een sterk internationaal netwerk** op van studenten en alumni van het programma, en via hen met kenniscentra over de gehele wereld. Dit netwerk is tegelijk een aanvulling op en gelinkt aan het officiële diplomatieke netwerk van Vlaanderen in het buitenland.

Voor het uitbouwen van een sterk internationaal netwerk, wordt er ingezet op **actieve *community building* en ambassadeurschap**. De beherende instantie zal inzetten op het mogelijk maken van deze *community building* en dit ambassadeurschap via verschillende initiatieven. Zo verwachten we van geselecteerde kandidaten dat ze minimaal deelnemen aan de events die georganiseerd worden tijdens hun buitenlandse studies en het jaar daaropvolgend, het opstellen van een getuigenis over hun buitenlandse ervaring en de gerealiseerde impact, het wegwijs maken van nieuwe kandidaten (bijvoorbeeld via een buddy-systeem), het mee organiseren van het kick-off evenement voor het jaar volgend op hun mobiliteit, het mee promoten van het beurzenprogramma en de alumniwerking (bv. via sociale media), etc.

Zo worden de studenten tijdens hun verblijf ook betrokken bij het breder internationaal netwerk van Vlaanderen, bijvoorbeeld tijdens lokale netwerkevents via de diplomatieke vertegenwoordigers of de buitenlandse kantoren (bijvoorbeeld van Flanders Investment & Trade). Na het afronden van het academisch jaar kan een exclusief event plaatsvinden met de studenten, alumni, relevante experts en huidige Captains of Society. Van de studenten en alumni wordt verwacht dat ze zich engageren om Vlaanderen nog meer op de kaart te zetten, om mee een netwerk uit te bouwen en om opgedane kennis te delen.

Het alumninetwerk wordt actief opgevolgd door de begeleidende instantie in samenwerking met vrijwilligers uit de alumnipoule. Daarbij wordt gefocust op het ontplooiën van sterke ambassadeurs voor Vlaanderen. Het engagement dat verwacht wordt van geselecteerde kandidaten zal duidelijk omschreven worden in een reglement, zodat de verwachtingen hierrond vanaf de start voor alle partijen duidelijk zijn.

Om tegemoet te komen aan de juridische verplichtingen inzake de Algemene Verordening rond Gegevensbescherming (AVG)⁵, dient bij de ontvangst van de kandidatuur van een student eenmalig het akkoord van de student gevraagd te worden voor het gebruik van diens gegevens. Hierbij dient duidelijk aangegeven te worden voor welke doeleinden deze gegevens gebruikt zullen worden. Indien de doelen van het gegevensgebruik zouden wijzigen, dienen alle betrokken kandidaten, studenten en alumni opnieuw bevraagd te worden over hun akkoord hiervoor.

---

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02016R0679-20160504&from=NL>

Vorm van de beherende instantie

Er wordt geopteerd om het beurzenprogramma te laten beheren en uitvoeren door het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken.

Dit brengt verschillende voordelen met zich mee:

- Een nauwe verbinding met en controle over het beurzenprogramma kan gegarandeerd worden (bewaken van de doelstellingen en kwaliteit, beleidsinput, etc.);
- Relaties kunnen verder opgebouwd worden (netwerking), alsook nauwe betrokkenheid met de relevante stakeholders;
- Een snelle opstart, evaluatie en bijsturing is mogelijk;
- Specifieke expertise kan worden opgebouwd binnen het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken;
- Er is geen afhankelijkheid van een externe partij.

Om op te vangen dat er vandaag nog geen verregaande expertise rond het opzetten en uitvoeren van beurzenprogramma's binnen het departement aanwezig is, kan tijdelijk een beroep gedaan worden op externe ondersteuning.

Partnerschappen

Een beurzenprogramma bestaat niet in een vacuüm. **Partnerschappen tussen de beherende instantie en andere entiteiten kunnen voor synergiën zorgen** die zowel de kandidaat-studenten als de betrokken organisaties ten goede komen.

Het gaat hierbij bijvoorbeeld om:

- **Hogeronderwijsinstellingen en -organisaties**, zoals de Vlaamse hogescholen en universiteiten, via de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad.
- **Instellingen betrokken bij het buitenlands beleid van Vlaanderen**, zoals Flanders Investment & Trade, de Diplomatiek Vertegenwoordiger van Vlaanderen bij de EU, etc.;
- **Reeds bestaande Vlaamse netwerken in het buitenland** of organisaties die Vlamingen in het buitenland verenigen;
- **Andere organisaties die vandaag al beurzenprogramma's aanbieden**, zoals bijvoorbeeld het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)
- **Ook partnerschappen met netwerkorganisaties, zoals bijvoorbeeld VOKA**, kunnen eventueel een meerwaarde bieden
- **Studenten**, als doelpubliek van het programma.

Wanneer het beurzenprogramma wordt opgestart, kan met deze en andere actoren in dialoog worden gegaan om te onderzoeken welke rol zij eventueel kunnen of willen spelen. Dergelijk partnerschappen kunnen verschillende vormen aannemen. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om ondersteuning bij de operationele uitvoering van het programma, of bij het verzorgen van contacten met weerhouden studenten op locatie. Welke vorm het meest opportuun is, zal afhangen van de betrokken entiteit(en) en de doelstelling van het partnerschap. De beherende instantie zal deze piste verder onderzoeken.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Gezien het hier een visienota betreft dient het advies van de Inspectie van Financiën niet aangevraagd te worden overeenkomstig artikel 43, §3, van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019.

Tegelijk zal deze beslissing uiteraard aanleiding geven tot het overwegen van het uitkeren van subsidies aan derden, met name de ontvangers van de hier bedoelde beurzen.

In dat geval zullen deze dossiers telkens voorwerp uitmaken van advies van de Inspectie van Financiën.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Dit voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Dit voorstel van beslissing heeft geen bijkomende impact op het personeelsbestand en op het personeelsbudget. Het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling is niet vereist.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Dit voorstel van beslissing heeft geen bijkomende regelgeving tot gevolg. Er is derhalve geen reguleringssimpactanalyse vereist.

Het wetgevingstechnisch en taaladvies is hier niet vereist.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering:

- (1) beslist de visie bedoeld onder titel 1 van deze nota op het internationaal beurzenprogramma te onderschrijven.
- (2) belast de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken met de verdere uitvoering van deze beslissing.

Deze beslissing houdt geen financieel of budgettair engagement in.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken,
Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Jan JAMBON